

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

Η θύσις Νικ 27
27/1940

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος. — Δέν υπάρχουν μόνον άνθρωποι ιεροί, και τότε: ιεροί και αγῶνες ιεροί και δικαία ιερά και ιεροί σκοποί και ιεροί θεσμοί, αλλά και... ταύροι ιεροί.

Και ταύροι ιεροί ἦσαν οἱ ταύροι τῶν θυσίων, κατὰ τὰ μεγάλα πανηγύρια εἰς τὴν Θράκην. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε και οἱ ταύροι τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ ὅποιοι ἀγοράζονται μετὰ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, τοῦ ἱεροῦ ταύρου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ὅταν σφάζεται αὐτός — και ἂν δὲν φθάσῃ ἕνας, εἶνε δυὸ ἢ και τρεῖς, πού τοὺς δωρίζουν τὰ γύρωθεν χωριά, — τὰ τεμάχια τοῦ κρέατος τοῦ μοιράζονται ὡμα εἰς τοὺς κατοίκους, διανεμόμενα στὰ σπιτία με κοφίνια και με... μουσική.

Κάθε οἰκογένεια, τότε, δίδει ἢ μάλλον ἐδίδεν, ὡς ἀντάλλαγμα, ποσὸν σιταρίου ἢ κριθᾶ-

Τώρα πού εὐρίσκονται εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ βίου...

ριού, ἢ ὅτι ἄλλο εἰσόδημα ἔχει. Καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆ τῶν σιτηρῶν πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀναστενάρηδων και ἡγοράζεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον νέος ταύρος, ὁ ὁποῖος παρεδίδετο εἰς τὸν ἀγελαδάρην τοῦ χωριοῦ και διεδρέφετο ἐπιμελεῖα τοῦ ναοῦ, τῆς μεγάλης δηλαδὴ ἄλλοτε ἐν Κωστῇ Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ ταύρος αὐτός, τὸ «μπικάδι», ὅπως τὸ λέν οἱ Θράκες, πρέπει νὰ εἶνε τριῶν ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ ἐτῶν. Νὰ εἶνε δηλαδὴ τὰ ἔτη του μονά, ἂν εἶνε ζυγὰ, δὲν τὸν δέχεται ὁ... ἅγιος Κωνσταντίνος.

Πιστεύουν δὲ οἱ ἀναστενάρηδες και κοντὰ σ' αὐτοὺς και ὅλοι οἱ χωρικοί, ὅτι ὅσο ἀγριος και ἂν εἶνε ὁ ταύρος, κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκείνην τῆς θυσίας, ἡμερεύει.

Τοῦτο οἱ γραμματισμένοι τῆς περιφερείας τὸ ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τοῦ... ταύρου. Ἀλλὰ ἡ μουσικὴ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸ Κωστὴ και Προδίδον, μουσικὴ με νταούλια, γκάιδες και καραμούζες, ἦταν τέτοια, πού μπορούσε νὰ ἀγριέψῃ ὅχι μοναχὰ ὁ ταύρος, ἀλλὰ και οἱ ἄνθρωποι και οἱ... ἅγιοι ἀκόμα!

ΟΟΟΟΟ

Ἡ ἑορτὴ τοῦ ταύρου ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐφερναν τὸν ταύρον, ὁ ὁποῖος, καθὼς γράφομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔπρεπε νὰ μὴν εἶνε εὐνούχως, ἀπὸ ἀναστενάρηδες ἀπ' ἐξῆς, με μουσικὴν πομπὴν και δοσαν μεγάλην, στολισμένον με ἄνθη, κορδέλλες και τέλια, σὰν νὰ ἦταν νύφη.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν ταύρον ἤρχοντο οἱ ἀναστενάρηδες κρατοῦντες τῆς «Λάρες», ὅπως λένε τὰς Εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου και Ἐλένης, ἀπὸ τὰ «μινίκια», τὰς λαβὰς τῶν, δηλαδὴ, ἔχοντες και θυμιατὸ και μπατίζοντες τοὺς πάντας, ἐνῶ ἄλλοι κρατοῦσαν λαμπάδες ἀναμμένες.

Πρὶν φέρουν τὸν ταύρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «ἐσταύρωναν» ὅλο τὸ χωριό.

Σὰν ἔφθαν εἰς τὸν ναὸν, ὁ ἀρχιερεὶς ἐκείνην ἡμέραν ἐπὶ τοῦ ταύρου μετὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, πού ἦταν μαλακοκαπνισμένη και γεμάτη, ὅπως και οἱ ἄλλες, ἄνθη, κορδέλλες, ἀφιερώματα ἀργυρὰ και ἕνα πλῆθος κουδουνάκια.

Κατόπιν ὁ ἱερεὺς εὐλογοῦσε τὸ «μπικάδι», τὸ ὁποῖον ἐδένετο ἐκεῖ, γὰρ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ πρωὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ ἐπανελαμβάνετο. Ἐσταύρωναν και τὸν ταύρον ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης με τὴ χρυσωμένη και τὴ στολισμένη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸν εὐλογοῦσαν ὁ ἱερεὺς γιὰ δευτέρη

φορὰ, και ἔπειτα ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης τὸν θυσιάζει με προσοχήν, ὥστε τὸ αἷμα του, νὰ ρεῖσῃ ὅλο εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἡνοίγετο μικρὸς λάκκος.

Τὸ τοσκούρι τῆς σφαγῆς ἐθεωρεῖτο ἐπίσης ἱερὸ και ἐφυλάσσεται σὲ ὀρισμένο μέρος.

Εἰς τὸν ναὸν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἑορτῆς, ἐφιλοπόνησαν και οἱ εἰδικὲς εἰκόνας τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ «Χάρες», με εὐλαβεία και προσοχή.

Τὸ προνόμιον τῆς σφαγῆς τοῦ ταύρου, τὸ εἶχαν οἱ ἀναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ὡμὸ τὸ κρέας, πάλιν με γκάιδες και νταούλια, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἐγένετο δηλαδὴ ἡ «κρενομία» τῶν ἀρχαίων και ἤρχιζεν τὸ πανηγύρι.

Τὰ τοιοῦτον κατὰ τὸν σφοδρὸν μελετητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης και τῶν ἀρχαίων μυστηρίων τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Κουσιδῆν, ἱατροφιλόσοφον τοῦ Σοφλίου, εἶνε ἀνάλογον μετὰ τὴν «κρενομίαν» τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Διονύσου.

Τοῦτο ἦταν ἕνας μυστικισμὸς, διότι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίστευαν ὅτι τρώγοντες ὡμὸν κρέας, κατὰ τὰς ἑορτὰς αὐτὰς, ἐπικοινωνοῦν μυστηριωδῶς μετὰ τοῦ Διονύσου, ὁ ὁποῖος οὕτω κατέβαινε ἕως αὐτοὺς και ἐγείμιζε τὰς ψυχὰς τῶν μετὰ τὴν θεότητά του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους και ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο «ταυροφάγος» και «ὠμηστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δὲ εἶνε ἡ προσήλωση τῶν ἐκ Κωστῆ προσφύγων τῆς Μελίκης, μοῦ ἔλεγαν ἐκεῖ, ὥστε οἱ Κωστιανοὶ νεόνυμφοι, μόλις τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θεωροῦν ἀπαραίτητον, γιὰ νὰ ζήσουν εὐτυχεῖς και στερεωμένοι, πρὶν γυρίσουν εἰς τὸ γαμβροῦ τὸ σπιτί, νὰ προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν ἀναστενάρηκην εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατὰ τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ τραγούδια διὰ τοὺς χορεύοντας ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Ὁ χορὸς ἀπ' ἐξῶ και γύρω τῆς φωτιάς, τραγουδαίει διάφορα σχετικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἐκεῖ-

νοι μαίνονται και ἀναστενάζουν.

Ὁ κ. Ἀραμπατζῆς μόλις και μετὰ βίας ἐδέχθη νὰ μοῦ πῇ ἕνα ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ και τοῦτο, μόλις μετέβη εἰς ἄλλην οἰκίαν ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης και μεῖναμε μόνον μετὰ τὸν κοινοτάχην κ. Ἀντωνόπουλον, ἂν και οἱ ἱερεῖς δὲν ἀνακατεῦνται πλεον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν ἀναστενάρηδων.

Ἰδοὺ αὐτό:

Ὁ Κωνσταντίνος ὁ μικρὸς, ὁ Μικροκωνσταντίνος, ἀπὸ μικρὸς στὰ γράμματα, κι' ἀπὸ μικρὸς στὴν τέχνη, στὸν χρόνον 'μάθε τὸ σπαθί, στὸν δεύτερον δοξάρι, τὸν τρίτον, ἀνακαυχῆθηκε, κανένα δὲν φοβάται, ἡμπε φτωχὸ, ἡμπε ἄχοντα, ἡμπε τὸν βασιλιά.

Βασιλοπούλα πρόβαλλε, ἀπὸ ἀνὴρ παλάτι, κι' ἀπολογῆθηκε και λέει κι' αὐτὸν τὸ λόγο κρένει:

— Σῶπα, γιὰ σῶπα Κωνσταντή, και μὴν πολυκαυχῆσαι κι' ὁ βασιλεὺς γεράκια 'χει κι' ἂν στείλῃ και σὲ πιάσουνε: Κι' ὁ βασιλεὺς πού τ' ἀκούσε αὐτὸν τὸν λόγο λέγει:

— Ποῖος εἶνε ἄξιος στὸ σπαθί, κι' ἄξιος στὸ κοντάρι, τὸν Κωνσταντίνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ μοῦ φέρῃ.

Κανένας δὲν ἐξέβηκε ἀπ' τοὺς ἀντρείωμένους, μίαν γῆρας γυνὴς μοναχογυιὰς κείνης γθαίνει και λέει:

— Ἐγὼ μαι ἄξιος στὸ σπαθί και ἄξιος στὸ κοντάρι τὸν Κωνσταντίνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ τὸν φέρῃ. Δώσε μοι χίλιους ἀπὸ μπροστὰ και χίλιους ἀπὸ πίσω και χίλιους 'πὲ τὰ πλάγια μου, τὸν Κωνσταντὴ νὰ φέρῃ.

Ἐκεῖ στὸν δρόμον πῆγαιεν στὴ στράτα περπατοῦσαν, και τὸν αταυρὸ του ἔκανε, Θεὸ παρακαλοῦσε:

— Θεέ μου, δὸς' μοῦ νὰ τὸν δρῶ στὸν ἴσκιον νὰ κοιμάται, τὸ ἀλογό του στὴ δοσκῇ, και τὸ σπαθί στὸν κλῶνον.

Ἐκεῖ πῆγε και βρῆκε τον, στὸν ἴσκιον πού κοιμόταν, κι' ἔπιασε και τὸν ἔδεσε, τριῶν κουλιῶν (τρεῖς φορές) ἀ-

λυσίδα, κι' ἔβαλε και στὴν πλάτη του τοῦ μύλου τὸ λιθάρι. Στὸν δρόμον πού τὸν πᾶναν ἐφώνασε και λέει:

— Δέν εἶνε κρίμα καὶ ντροπὴ στὸν βασιλῆα νὰ πᾶν: Καὶ τίναξε τὰ χέρια του, κοπήκαν οἱ γ' ἄλυσσίδες και τᾶραξε τῆς πλάτης του κι' ἔπεσε τὸ λιθάρι, κι' αὐτὸς μακρὰ πετάχτηκε. — Ζήτη τὸ παλλῆκαρι!

Ἐνα ἄλλο τραγούδι λέει γιὰ κάποιον Κωνσταντίνον πάλι, πού ἐνῶ ἤθελε μικρὸν νὰ τὸν ἀρραβωνιάσῃ ἡ μάνα του:

Τοῦ ἦρε ἕνα μῆνυμα στὸν πόλεμον νὰ πᾶν. Νύχτα σελῶνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλλιγῶνει, δὰς' ἀσημένια πέταλα, καρφὰ μαλαματένια, και τὸ καρμουςπᾶκι του, ὅλο μαργαριτάρη...

Ὁλόκληρη ἱστορία και τὸ ποίημα αὐτὸ μετὰ πλοκήν και λύσιν, ὅπως και ἐνὸς ἄλλου Κωνσταντῆ, πού ἐνῶ:

ὁ Τούρκος χαίρεται τ' ἄρματα κι' ὁ Φράγκος τὰ καράβια,

Αὐτὸς χαίρεται τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ πᾶει στὸν πόλεμον και αὐτὸς και ἀφίνει τὴν «καλὴν του», ἡ ὁποία τοῦ λέει παραπονετικὰ:

— Ἐσὺ διαβαίνει, Κωνσταντή, κι' ἔμένα πού μ' ἀφίνει;

— Σ' ἀφίνω πρώτα στὸ θεὸ, και δεύτερον στοὺς ἁγίους 'φίνω σε, ὁλοῦστερα και στὴ γλυκειὰ μου μάνα...

Ἄλλη ἱστορία πάλι, τραγική κι' αὐτή.

Καὶ οἱ ἱστορικοὶ Κωνσταντῆδες δὲν τελειώνουνε στὰ θρακικά τραγούδια.

Ὁλόκληρος... ἐπιστράτευσις Κωνσταντῆδων και Κωνσταντίνων και τραγούδια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου στὸ Κωστὴ!...

Κατὰ τὸν κ. Σμυρλῆν, τῆς Βερροίας, ἀναστενάρικο τραγούδι τῆς φωτιάς εἶνε τὸ ἐξῆς:

Τὸ πανηγύρι εἶνε πολὺ, κι' ὁ κόσμος εἶνε λίγος, δέκα διπλὲς ὁ χορὸς, δεκαοχτὸ παλαιστρες, ὁ λύκος πῆρε τὸ παιδί 'πὸ μέσ' ἀπ' τὴν παλαιστρα (κλπ.)

Ὅπως και τὸ ἐξῆς, τοῦ ἁ-

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

1940
27/7/40

Του συνεργάτου των «Αθηναϊκῶν Νέων» κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΒΕΡΡΟΙΑ, Σεπτέμβριος.— Δὲν ὑπάρχουν μόνον ἄνθρωποι ἱεροί, καὶ τόποι ἱεροὶ καὶ ἀγῶνες ἱεροὶ καὶ δίκαια ἱερὰ καὶ ἱεροὶ σκοποὶ καὶ ἱεροὶ θεσμοί, ἀλλὰ καὶ... ταῦροι ἱεροί.

Καὶ ταῦροι ἱεροὶ ἦσαν οἱ ταῦροι τῶν θυσιῶν, κατὰ τὰ μεγάλα πανηγύρια εἰς τὴν Θράκην. Μεταξὺ αὐτῶν εἶνε καὶ οἱ ταῦροι τῶν «ἀναστενάρηδων», οἱ ὅποιοι ἀγοράζονται μὲ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος, τοῦ ἱεροῦ ταύρου τοῦ προηγουμένου ἔτους.

Ὅταν σφάζεται αὐτὸς—καὶ ἂν δὲν φθάσῃ ἕνας, εἶνε δύο ἢ καὶ τρεῖς, πού τοὺς δωρίζουν τὰ γυῶθεν χωριά,—τὰ τεμάχια τοῦ κρέατός του μοιράζονται ὡμὰ εἰς τοὺς κατοίκους, διανεμόμενα στὰ σπιτία μὲ κοφίνια καὶ μέ...μουσική.

Κάθε οἰκογένεια, τότε, δίδει ἢ μᾶλλον ἐδίδεν, ὡς ἀντάλλαγμα, ποσὸν σιταριοῦ ἢ κριθαριοῦ, ἢ ὅτι ἄλλο εἰσόδημα ἔχει. Καὶ ἡ συγκομιδὴ αὐτῆ τῶν σιτηρῶν πωλεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀναστενάρηδων καὶ ἡγοράζεται κατὰ τὸν Ἀπρίλιον νεὸς ταῦρος, ὁ ὁποῖος παρεδίδετο εἰς τὸν ἀγελαδάρην τοῦ χωριοῦ καὶ διεδρέφετο ἐπιμελεῖα τοῦ ναοῦ, τῆς μεγάλης δηλαδὴ ἄλλοτε ἐν Κωστῇ Μονῆς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ ταῦρος αὐτός, τὸ «μικκάδι», ὅπως τὸ λέν οἱ Θράκες, πρέπει νὰ εἶνε τριῶν ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ ἐτῶν. Νὰ εἶνε δηλαδὴ τὰ ἔτη του μονὰ, ἂν εἶνε ζυγὰ, δὲν τὸν δέχεται ὁ... ἅγιος Κωνσταντῖνος.

Πιστεύουν δὲ οἱ ἀναστενάρηδες

ρηδες καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ, ὅτι ὅσο ἀγριὸς καὶ ἂν εἶνε ὁ ταῦρος, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς θυσίας, ἡμερῆς.

Τοῦτο οἱ γραμματισμένοι τῆς περιφερείας τὸ ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς μουσικῆς, ἐπὶ τοῦ... ταύρου. Ἀλλὰ ἡ μουσικὴ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εἰς τὸ Κωστὴ καὶ Προδιδόν, μουσικὴ μὲ νταούλια, γκάιδες καὶ καραμουζες, ἦταν τέτοια, πού μποροῦσε νὰ ἀγριέψῃ ὅχι μοναχὰ ὁ ταῦρος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ... ἅγιοι ἀκόμα!

ΟΟΟΟΟ

Ἡ ἐορτὴ τοῦ ταύρου ἄρχιζε ἀπὸ τὴν παραμονὴ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ἐφεναν τὸν ταῦρον, ὁ ὁποῖος, καθὼς γράφομεν καὶ ἀνωτέρω, ἔπρεπε νὰ μὴν εἶνε εὐνούχιστος, οἱ ἀναστενάρηδες ἀπ' ἐξῆς, μὲ μουσικὴν πομπὴν καὶ ὄσαν μεγάλην, στολισμένον μὲ ἄνθη, κορδέλλες καὶ τέλεια, σὰν νὰ ἦταν νύφη.

Ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν ταῦρον ἤρχοντο οἱ ἀναστενάρηδες κρατοῦντες τῆς «Λάρες», ὅπως λένε τὰς εἰκόνας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ἀπὸ τὰ «μνίκια», τὰς λαβὰς τῶν, δηλαδή, ἔχοντες καὶ θυμιατὰ καὶ «ματιζόντες» τοὺς πάντας, ἐνῶ ἄλλοι κρατοῦσαν λαμπάδες ἀναμμένες.

Πρὶν φέρουν τὸν ταῦρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, γυρίζουν θυμιάζοντες, «εσταύρωναν» ὅλο τὸ χωριό.

Σὰν ἐφθάναν εἰς τὸν ναόν, ὁ ἀρχιερεὺς τὸν αὐτὸν ἔκρινεν ἐπὶ τοῦ ταύρου μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, πού ἦταν μαλαμοκαπνισμένη καὶ γεμάτη, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες, ἄνθη, κορδέλλες, ἀφιερώματα ἀργυρὰ καὶ ἕνα πλήθος κουδουνάκια.

Κατόπιν ὁ ἱερεὺς εὐλογοῦσε τὸ «μικκάδι», τὸ ὁποῖον ἐδένετο ἐκεῖ, γιὰ νὰ διανυκτερεύσῃ εἰς τὴν Μονήν.

Τὸ πρῶτ' ἡμέρας τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡ τελετὴ ἐπανελαμβάνετο. Ἐσταύρωναν καὶ τὸν ταῦρον ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης μὲ τὴ χρυσωμένη καὶ τὴ στολισμένη εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὸν εὐλογοῦσεν ὁ ἱερεὺς γιὰ δευτέρην

φορὰ, καὶ ἔπειτα ὁ ἀρχιερεὺς ἀναστενάρης τὸν θυσίαζε μὲ προσοχήν, ὥστε τὸ αἷμα του, νὰ ρέυσῃ ὅλο εἰς τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἤνοιγετο μικρὸς λάκκος.

Τὸ τσεκούρι τῆς σφαγῆς ἐθεωρεῖτο ἐπίσης ἱερὸ καὶ ἐφυλάσσετο σὲ ὀρισμένον μέρος.

Εἰς τὸν ναόν, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐορτῆς, ἐφυλάσσοντο καὶ οἱ εἰδικὲς εἰκόνας τῶν ἀναστενάρηδων, οἱ «Χάρες», μὲ εὐλάβεια καὶ προσοχή.

Τὸ πρόνομιον τῆς σφαγῆς τοῦ ταύρου, τὸ εἶχαν οἱ ἀναστενάρηδες.

Κατόπιν διενέμετο ὡμὸ τὸ κρέας, πάλιν μὲ γκάιδες καὶ νταούλια, ὡς ἀνωτέρω γράφομεν, ἐγένετο δηλαδὴ ἡ «κρενομία» τῶν ἀρχαίων καὶ ἤρχιζεν τὸ πανηγύρι.

Τὸ τοιοῦτον κατὰ τὸν σόφον μελετητὴν τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης καὶ τῶν ἀρχαίων μυσθητῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Κων. Κουρτίδην, ἱστοριοφίλοστον τοῦ Σουλταίου, εἶνε ἀνάλογον μὲ τὴν «ἀμφισβήτησιν» τῶν ἀρχαίων, κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Διονύσου.

Τοῦτο ἦταν ἕνας μυστικισμὸς, διότι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπίστευαν ὅτι τραγοῦντες ὡμὸν κρέας, κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτὰς, ἐπεκοινωνοῦν μυστηριωδῶς μετὰ τοῦ Διονύσου, ὁ ὁποῖος αὐτῶν κατέβαινε ἕως αὐτοῦ καὶ ἐγέμισε τὰς ψυχὰς τῶν μὲ τὴν θεότητά του.

Γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ ὁ Διόνυσος ἐκαλεῖτο «ταυροφάγος» καὶ «ὡμωστής».

ΟΟΟΟΟ

Τόση δὲ εἶνε ἡ προσήλωση τῶν ἐκ Κωστῆ προσφύγων τῆς Μελίκης, μού ἔλεγον ἐκεῖ, ὥστε οἱ Κωστῖανοὶ νεόνυμφοι, μόλις τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ γάμου εἰς τὴν ἐκκλησίαν, θεωροῦν ἀπαραίτητον, γιὰ νὰ ζήσουν εὐτυχεῖς καὶ στερεωμένοι, πρὶν γυρίσουν εἰς τὸ γαμβροῦ τὸ σπιτί, νὰ προσκυνήσουν προηγουμένως μίαν ἀναστενάρικην εἰκόνα τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

ΟΟΟΟΟ

Κατὰ τοὺς ἀναστενάρηδες δὲν ὑπάρχουν εἰδικὰ τραγούδια διὰ τοὺς χορεύοντας ἐπὶ τῆς πυρᾶς.

Ὁ χορὸς ἀπ' ἐξῶ καὶ γύρω τῆς φωτιάς, τραγουδαί διάφορα σχετικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἐκεῖ-

νοι μαίνονται καὶ ἀναστενάζουν.

Ὁ κ. Ἀραμπατζῆς μόλις καὶ μετὰ θίας ἐδέχθη νὰ μοῦ πῇ ἐνὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια αὐτὰ καὶ τοῦτο, μόλις μετέβη εἰς ἄλλην οἰκίαν ὁ σεβασμιώτατος Φλωρίνης καὶ μείναμε μόνον μὲ τὸν κοινοτάρχην κ. Ἀντωνόπουλον, ἂν καὶ οἱ ἱερεῖς δὲν ἀνακατεύονται πλέον εἰς τὰ ἔθιμα τῶν ἀναστενάρηδων.

Ἴδου αὐτό:

Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ Μικροκωνσταντῖνος, ἀπὸ μικρὸς στὰ γράμματα, καὶ ἀπὸ μικρὸς στὴν τέχνη, στὸν χρόνον μᾶθε τὸ σπαθί, στὸν δεύτερον βοξάρ, τὸν τρίτον, ἀνακαυχήθηκε, κανένα δὲν φοβάται, μήτε φτωχὸ, μήτ' ἀχοντα, μήτε τὸν βασιλιά. Βασιλοπούλα πρόβαλλε, ἀπὸ ἀψηλὸ παλάτι, καὶ ἀπολογήθηκε καὶ λέει καὶ αὐτὸν τὸ λόγο κρένει:

— Σῶπα, γιὰ σῶπα Κωνσταντῆ, καὶ μὴν πολυκαυχῆσαι καὶ ὁ βασιλῆας γεράκια 'χει καὶ ἂν στείλῃ καὶ σὲ πιάσουνε; Κι' ὁ βασιλῆας πού τ' ἀκούσε αὐτὸν τὸν λόγο λέγει:

— Ποῖος εἶνε ἄξιος στὸ σπαθί, καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι, τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ μοῦ φέρῃ. Κανένας δὲν ἐξέβηκε ἀπ' τοὺς ἀντρεωμένους, μᾶς χύρας γυῖος μοναχογιὺς κείνος θγάνει καὶ λέει:

— Εἰγὼ μαι ἄξιος στὸ σπαθί καὶ ἄξιος στὸ κοντάρι τὸν Κωνσταντῖνον τὸν μικρὸ νὰ πᾶν νὰ τὸν φέρῃ. Δώσε μου χίλιους ἀπὸ μπροστὰ καὶ χίλιους ἀπὸ πίσω καὶ χίλιους πὲρ τὰ πλάγια μου, τὸν Κωνσταντῖν νὰ φέρῃ.

Ἐκεῖ στὸν δρόμον πηγαινεν στὴ στράτα περπατοῦσε, καὶ τὸν σταυρὸ του ἔκανε, Θεὸ παρακαλοῦσε:

— Θεέ μου, δὸς' μου νὰ τὸν βρῶ στὸν ἱστικὸ νὰ κοιμάται, τὸ ἄλφωδ τοῦ σπὶ τοῦ δοσκή, καὶ τὸ σπαθί στὸν κλῶνο. Ἐκεῖ πῆγε καὶ βρῆκε τον, στὸν ἱστικὸ πού κοιμόταν, καὶ ἔπιασε καὶ τὸν ἔδεσε, τριῶν κουλιῶν (τρεῖς φορὲς) ἀ-

λυσίδα, καὶ ἔβαλε καὶ στὴν πλάτη του τοῦ μύλου τὸ λιθάρι. Στὸν δρόμον πού τὸν πάεσαν ἐφώναξε καὶ λέει:

— Δὲν εἶνε κρίμα καὶ ντροπὴ στὸν βασιλῆα νὰ πᾶν; Καὶ τίναξε τὰ χέρια του, κοπήκαν οἱ γ' ἄλυσίδες καὶ τάραινε τῆς πλάτης του καὶ ἔπεσε τὸ λιθάρι, καὶ αὐτὸς μακρὰ πετάχτηκε. Ζήτη τὸ παλληκάρη!

Ἐνὰ ἄλλο τραγούδι, λέει γιὰ κάποιον Κωνσταντῖνον πάλι, πού ἐνῶ ἤθελε μικρὸν νὰ τὸν ἀρραβωνιάσῃ ἡ μάνα του:

Τοῦ ἦρε ἕνα μῆνυμα στὸν πόλεμον νὰ πᾶν. Νύχτα σελῶνει τ' ἄλφω, νύχτα τὸ καλλιγώνει, δάξ' ἀσημένια πέταλα, καρφιά μαλαστένια, καὶ τὸ κοινοῦσκάκι του, ὅλο μαργαριτάρη...

Ὁλόκληρη ἱστορία καὶ τὸ ποίημα αὐτὸ μὲ πλοκήν καὶ λύσιν, ὅπως καὶ ἐνὸς ἄλλου Κωνσταντῆ, πού ἐνῶ:

ὁ Ταῦρος χαίρεται τ' ἄρματα καὶ ὁ Φράγκος τὰ καράβια.

Αὐτὸς χαίρεται τὴν κόρη πού ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ πᾶει στὸν πόλεμον καὶ αὐτὸς καὶ ἀφίνει τὴν «καλὴν του», ἡ ὁποία τοῦ λέει παραπονετικά:

— Ἐσὺ διαδαικίεις, Κωνσταντῆ, καὶ ἐμένα πού μ' ἀφίνει; — Σ', ἀφίνα πρῶτα στο σέο, καὶ δεύτερο στοὺς ἁγίους 'φίνω σε, ἀλδούστεα καὶ στὴ γλυκειά μου μάνα...

Ἄλλη ἱστορία πάλι, τραγική καὶ αὐτῇ.

Καὶ οἱ ἱστορικοὶ Κωνσταντῆδες δὲν τελειώνουνε στὰ θρακικά τραγούδια.

Ὁλόκληρος... ἐπιστράτευσις Κωνσταντῆδων καὶ Κωνσταντῖνων καὶ τραγούδια τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου στὸ Κωστῇ!...

Κατὰ τὸν κ. Συμυρλῆν, τῆς Βερροίας, ἀναστενάρικο τραγούδι τῆς φωτιάς εἶνε τὸ ἐξῆς:

Τὸ πανηγύρι εἶνε πολὺ, καὶ ὁ κόσμος εἶνε λίγος, δέκα διπλὲς ὁ χορὸς, δεκαοχτὰ παλαιότερες, ὁ λύκος πῆρε τὸ παιδί 'πὸ μέσ' ἀπ' τὴν παλαιστρα (κλπ.)

Ὅπως καὶ τὸ ἐξῆς, τοῦ ὁποῖου δημοσιεύωμεν ἀπόσπασμα

ος των χαμένων θη-
ας - Λιγνός αεροπόροι
των ξένων». —
οζάνοι του δόνα.
νω κάθε σήλη». —
της "ΕΛΛΕΝ Στάλιν".
ν θα τα πάρης μαζί
ροβολόταιδος.
ροκος».

ΠΡΟΣ ΤΟΝ κ. ΜΕΤΑΞΕΝ

Η ΛΑΪΚΗ

ΕΥΓΥΝΩΜΟΣΥΝΗ

πρόεδρον της κυ-
τάλησαν τα κάτω-
τηλεγραφήματα:
Υ. "Επί ευεργετι-
συγκεντρώσεως
άζοιεν άπειρούς
ον του γεωργικού
ήμετέρας οργανώ-
οικητής και ανα-
νας.

πρόσωποι συνεται-
είας Κιάτου και
συνεδριάζει εις τα
αριδικής ενώσεως
κιάτου, διαφωτισθέν-
ιστορικών μέτρων προ-
σουλτανίας, άτινα άπαλ-

λασσούν από άσυστολον κερδοσκο-
πίαν την έκ τούτου άείποτε δεινο-
παθούσαιν τάξιν σουλτανοπαρα-
γωγών, εκφοράζον άπειρον και βα-
θυτάτην εύγνωμοσύνην. Καλιακού-
δας, Τάρλας, Παπούσης, Σπυρό-
πουλος, Κλουστρινιάτης, Αργυρό-
πουλος, Σταθούπουλος, Καρβουν-
τζής, Γκιόκας, Κυριακού, Κουκού-
λης, Κελέγκας, Ρότσιος, Παπακυ-
ριακού, Τασσώνης, Φραγκόπου-
λος, "Ανδοικόπουλος, δημοάρχος
Δουβής, Βασιλογιάννης, Λιακό-
πουλος, Ράπτης, Σαγρέδας.

ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ. "Εκφράζω σύ-
βαρμπτον ένθουσιασμόν παραγω-
γών ήμετέρας κοινότητος διά λη-
φθέντα μέτρα προστασίας δάμνα-
κος, παρακαλώ δεχθίτε άπειρους
εύχαριστίας εύχόμενοι διακλήρω-
σιν αναληφθέντος έργου. Κοινότης
Βελεστινού πρόεδρος Γκοτινάκος.

ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΩΝ. "Λαός Γαργα-
λιάνων εύγνωμονεί υμάς δι' εφάρ-
μογήν ενιαίας διαχειρίσεως σταφι-
δος, μέτρου αποτελούντος άπραγ-
ματοποίητον όνειρον παραγωγών
ολοκληρών δεκαετηρίδων. Μας συγ-
κινεί βαθύτατα, κύριε πρόεδρος, τό
ένδιαφέρον σας δι' ήμάς και μάς
ένθουσιάζει ό τρόπος της επιτυ-
γούς λύσεως των προκυπτόντων
ζητημάτων διαθέσεως παραγωγής
υπό αυτόχρημα τραγικάς συνθήκας
έξωτερικών άγορών. Πρόεδρος κοι-
νότητος Νικ. Σκούντζος.

ΑΘΗΝΩΝ: Δεχθήτε παρακαλο-
μεν έκφρασιν άπειρών εύχαριστιών
μας διά σωστικήν χειρονομίαν σας
έφαρμογής Νόμου 2.000 όριστικο-
ποίησαν θέσιν μας και εξασφαλι-
ζουσιν οικογενείας μας. — Υ-
πάλληλοι σίτου "Εταιρίας Γεν. "Α-
στηρίξουν με "ΕΙΡΑΙΩΣ. "Πνίσθ
γεινάς: Οί πολύτε-
κράζομεν εις την
γεγονότα την
ναπότρεπτον.

Μια νέα αποδείξει ότι
μπορείτε να φανείστε
πείο νέα και πείο
ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ

σμα διότι ό χώρος δέν μάς έπι-
τρέπει:

Σκλάβου ό γυιός καυχήθηκε
μπροστά "πό τον άφέντη
— "Αφέντη μ' "γώ τη θάλασσα,
πλεχτή θα την περάσω.
— "Αν την περάσης, Κωσταντή,
γαυρόδ θέ να σε κάμω.
Θέλεις την πρώτη άδερφή,
θέλεις την ύστερένια,
θέλεις την έξαδέερφή μου,
τη νυχτογεννημένη; κλπ.

"Άλλος πάλιν Κωσταντής
έδω!...

ΟΟΟΟΟ

"Η έπιστήμη, διά του κ. Τα-
νάγρα, προσπαθεί ν' άνακαλύ-

ψη τί έπενεργεί και δέν καίον-
ται τα πόδια των "άναστενά-
ρηδων" όταν χορεύουν ξυπόλυ-
τοι έπάνω στη φωτιά. Διότι χο-
ρεύουν. Τούτο είνε γεγονός!

"Η λαογραφία προσπαθεί να
άποδείξη τη συνέχειαν μ' ό-
μοιότητα της ζωής των έθνιων
και δοξασίων του έλληνικού λα-
ού έδώ και τρεις χιλιάδες χρό-
νια.

Οί ίδιοι οί "άναστενάρηδες
έρωτώμενοι πώς δέν καίονται
χοροπηδούντες έπάνω σε αναμ-
μένα κάρβουνα, άπαντούνε ότι
άπάνω στη μανία του χορού,
βλέπουν την άγία "Ελένη να
προηγείται από αυτούς κρατού-
σα ένα σταμνί νερό, τό όποιο
ρίχνει στην άνθρακιά και έτσι
ή πυρά τους δροσίζει, αντί να
τους καίη!...

ΟΟΟΟΟ

Θα κλείσουμε την σειράν
αυτήν των "άναστεναρίων" με
τά έρωτικά τραγούδια, τών έντο-
πίων κατοίκων της Μελίκης, τά
όποια έχουν τούτο τό παράξε-

ΜΙΑ
ΝΕΑ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΟΤΙ
ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΦΑΙΝΕΣΘΕ
ΠΕΙΟ ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΙΟ

ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ

Μιά νέα πρόσ-
φατος και έκπλη-
κτική άνακάλυ-
ψις έγινε με την
πούδρα από ρύζι.
"Ένα νέο στοι-
χείο θαυμάσιο, που όμορφαί-
νει τό δέρμα, άναμιγνύετε
προσεκτικά με την πιο λεπτή
πούδρα περασμένη από μετά-
ξινο κόσκινο, πράγμα που δι-
δει μια νέα ζωή και λάμψη

νο. "Ότι δέν είνε άόριστα, ούτε
άπευθύνονται σε άγνωστα πρό-
σωπα του παρελθόντος. Λη-
σμονημένα ή ξένα άλλων τό-
πων. Τραγούδια άλλα έγιναν
για πρόσωπα που έζησαν και
τά θυμούνται όλοι στο χωριό ή
και πρόσωπα που ζούνε ακόμα,
σε βαθεία, σήμερα, γηρατεία,
και αίσθάνονται τό γλυκύτερον
αίσθημα ν' άκούουν τώρα που
δρίσκονται μαραμένες στο κα-
τώφλιο του βίου, τα τραγούδια
που τούς λέγαν όταν ήσαν ό-
λόδροσες κοπέλλες, γεμάτες
νείατα και άγάπη και όρμη
προς τό μέλλον και προς τη
ζωή!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΝΥΚΤ
ΝΕΑ
Η ΣΧΟΛΗ ΕΙΣ
ΡΗΝΗΝ

Διά
σιευθε
τεύχοι
ρίδος
Νυκτε
πορικ
όργαι
Νέας
λειτοι
λης

ΟΟΟΟΟ

ΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΝΙΚΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

έτικην επιτυχίαν θα
ή έσέτος ή άνασ-
μελοδραματική σχο-
ληνικου ωδείου, της
οτε αι εμφάνισεις
μουσικών γεγονότος.

ΟΟΟΟΟ

Λατρικός Σύνδεσμος
ραή 3, τηλ. 27-550)

την προσέχη Κυριακήν διοργα-
νώνει έκδρομήν εις Πάρνηθα με
διαφόρους διαδρομάς. Δηλώσεις
συμμετοχής εις τα γραφεία του
Συνδέσμου μέχρι της εσπέρας
της Παρασκευής.

ΟΟΟΟΟ

Η «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ»

"Εκυκλοφόρησε τό ύπ' αριθ. 66
τεύχος Σεπτεμβρίου του περιοδι-
κού «Πνευματική Ζωή» με έκλεκτήν,
ώς πάντοτε, συνεργασίαν, έξ ής
σημειούμεν διήγημα Πετιμεζά —
Λαύρα, ταξιδιωτικάς έντυπώσεις
Στρατή Δούκα, μελέτας Παύλου
Φλώρου και Δ. Ζ. Πουλιανού, ποιή-
ματα Νίνας Μ. Τσαμαδού, Ν. Χά-
γερ Μπουφίδη και Θεόγγινδος κατά
μετάφρασιν Κώστα Κατσαρού, άρ-
θρον Μελέη Νικολαΐδη, κριτικήν δι-

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Με εύκολίας πληρωμής πω-
λούμεν ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΚΟΥ-
ΖΙΝΕΣ και ήλεκτρικά ΣΚΕΥΗ
ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ. Πωλούμεν έ-
πίσης ΚΟΥΖΙΝΕΣ ΑΕΡΙΟ-
ΦΩΤΟΣ όλων των μεγεθών,
φλημισμένης μάρκας ΣΟΥ-
ΠΕΡΓΚΑΖ.